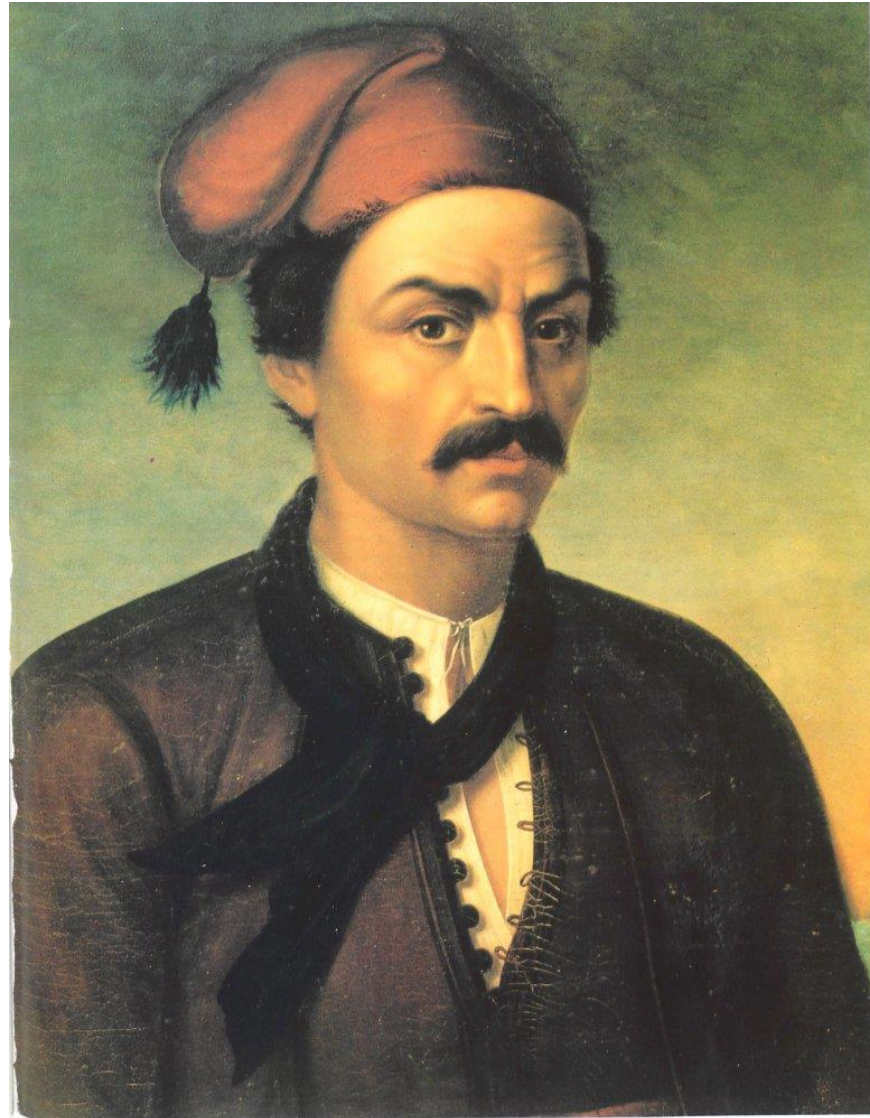

Κανάρης: Η ζωντανή σημαία του Γένους. Α Μέρος Τα χρόνια της Επανάστασης.

Γράφει ο Γιώργος Παπαθανασόπουλος Παπαθανασόπουλος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΝΑΡΗΣ

ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΥ «Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ»

Ο Κωνσταντίνος Κανάρης είναι, κατά τον ποιητή Αριστοτέλη Βαλαωρίτη, « Η ζωντανή σημαία του Γένους». Ο θρυλικός πυρπολητής της Επανάστασης ανάλωσε τη ζωή του, από τη νεαρή του ηλικία έως βαθειά γεράματα, στις υπηρεσίες της Πατρίδας από διάφορες επάλξεις. Πέραν των άλλων, που εν συντομία θα παρατεθούν, διετέλεσε πέντε φορές πρωθυπουργός της

Ελλάδος, σε δύσκολες περιστάσεις και απεβίωσε ως εν ενεργεία πρωθυπουργός.

Γεννιέται το 1793, κατ' άλλους το 1790, στα ένδοξα Ψαρά, στο ελάχιστο κατά το μέγεθος, αλλά μέγιστο κατά τον ηρωισμό νησί του βορειοανατολικού Αιγαίου. Σε αυτό δεν ζούνε Οσμανίδες. Λόγω της καταστροφής του νησιού από τους Τούρκους, το 1824, δεν υπάρχουν αρχεία για την καταγωγή του ήρωα. Σύμφωνα με κάποιες μαρτυρίες κρατά από την Χειμάρρα ή την Πάργα της Ηπείρου. Άλλοι υποστηρίζουν ότι είναι γνήσιος Ψαριανός. Το Κανάρης είναι ψευδώνυμο. Σπηλιωτέας είναι το πραγματικό του.

Η ζωή του, από μικρό παιδί, είναι η θάλασσα, που μαθαίνει όλα τα μυστικά της. Ζωή του επίσης η Εκκλησία και η Πατρίδα. Είναι τακτικώτατος στο Ναό του Αγίου Νικολάου, που τον έχει προστάτη του. Ο Γεώργιος Τερτσέτης γράφει πως από το ίδιο το στόμα του Κανάρη άκουσε πως «ναύτης, νεώτατος ακόμη την ηλικίαν, όταν άραζεν εις λιμένα, ιδιάλεγεν έρημο παραθαλάσσιο και καθήμενος εις άγριο λιθάρι εδιάβαζεν έργα και βίον του Μεγάλου Αλεξάνδρου και εις την ανάγνωσιν έτρεχαν δάκρυα βρύση οι οφθαλμοί του. Η διήγησις ηύρεν αντίλαλον εις την καλοπλασμένην καρδίαν του νέου Ψαριανού» (Γ. Τερτσέτη «Λόγοι και Δοκίμια», Εκδ. Εταιρία Ιω. Καμπανάς Α.Ε., Αθήνα, 1969, σελ. 209).

Άγνωστο ποία εκπαίδευση έλαβε. Πιθανότατα μαθαίνει τα πρώτα γράμματα από τους εγγραμμάτους ιερείς του νησιού και στη συνέχεια μόνος του τα καλλιεργεί, έτσι ώστε μπορεί και ανταποκρίνεται στα ύπατα αξιώματα που ανέλαβε στο ελεύθερο κράτος.

Παντρεύεται στα 24 (;) του, το 1817, την Δέσποινα, όμορφη θυγατέρα του εύπορου Ψαριανού πλοιοκτήτη και μετά αγωνιστή της Επανάστασης Δέσποινα Μανιάτη. Ήσαν μαζί για εξήντα χρόνια έως τον θάνατο του Κανάρη – και απέκτησαν επτά παιδιά, έξι αγόρια (Νικόλαο, Θεμιστοκλή, Θρασύβουλο, Μιλτιάδη, Λυκούργο και Αριστείδη) και μία θυγατέρα, τη Μαρία. Με χριστιανική πνευματικότητα αντιμετώπισαν τον πρόωρο θάνατο της θυγατέρας τους στα 19 της χρόνια (1828-1847), και των τεσσάρων από τα έξι αγόρια τους, εκ των οποίων τα τρία (Νικόλαος, Θεμιστοκλής και Αριστείδης) σκοτώθηκαν κατά την εκτέλεση των στρατιωτικών τους καθηκόντων. Ο Λυκούργος απεβίωσε 39ετής (1826-1865) από φυσικά αίτια. Από τους δύο που απεβίωσαν μετά τον πατέρα τους ο Μιλτιάδης (1822-1899) εξελίχθη σε

ναύαρχο και πολιτικό και ο Θρασύβουλος (1834-1898) σε ναύαρχο. Σημειώνεται ότι στο πρώτο του παιδί έδωσε το όνομα του προστάτη του Αγίου Νικολάου και στην πρώτη (και μοναδική) του κόρη το όνομα της Παναγίας. Στα υπόλοιπα αγόρια του έδωσε αρχαιοελληνικά ονόματα.

Η ναυτική του δράση.

Ο Κανάρης επιλέγει να πολεμήσει τους Οσμανίδες με τα πυρπολικά. Κατά την άποψή του τα μεγάλα τους δυσκίνητα καράβια με τα πολλά κανόνια είναι πιο εύκολο να αντιμετωπιστούν με τα ευέλικτα πυρπολικά, δηλαδή με τις πλωτές, εμπρηστικές και μεγάλης καταστροφικής δυνατότητας βόμβες. Σε αυτά επιδίδεται με επιτυχία και με αυτά αποκτά την παγκόσμια φήμη του μπουρλοτιέρη, ή πυρπολητή. Τα όπλα του είναι η ευστροφία του, η δεινότητά του ως ναυτικού, η τόλμη του και, κυρίως, η πίστη του στον Θεό. Το 1822, πριν αναχωρήσει από τα Ψαρά για το λιμάνι της Χίου, με σκοπό να καταστρέψει τον τουρκικό στόλο, σε αντίποινα για την καταστροφή του νησιού και την γενοκτονία των Ελλήνων κατοίκων του, όπως και σε όλες τις παράτολμες ναυτικές του ενέργειες, εκκλησιάζεται και κοινωνεί των Αχράντων Μυστηρίων, μαζί με όλο το 20μελές πλήρωμα του.

Η δρ Μαρία Γ. Γιατράκου στο περιοδικό «Παρνασσός» (Τομ. ΚΗ' – 1986, σσ. 558 – 576) παρουσιάζει το βιβλίο του Χριστοφόρου Καστάνη «The Greek exile», που εξεδόθη στη Φιλαδέλφεια των ΗΠΑ το 1851. Η πηγή είναι αξιόλογη, γιατί ο συγγραφέας είναι Χιώτης και αυτόπτης μάρτυρας τόσο του ολοκαυτώματος της Χίου, τον Απρίλιο του 1822, όσο και της πυρπόλησης της τουρκικής ναυαρχίδας από τον Κανάρη, τον Ιούνιο του ιδίου έτους. Γράφει ο Καστάνης:

«Με επιδέξιους χειρισμούς...ο Κανάρης στάθηκε πάνω στην πλώρη και ενθάρρυνε τους άντρες του να προχωρήσουν προς τα μπρος. Το μπουρλότο έτρεξε γρήγορα σαν ένα βέλος μέσα στη δροσερή αύρα....Ο Κανάρης το κόλλησε με επιδεξιότητα στη ναυαρχίδα, έβαλε φωτιά, ανέβηκε στο πλοίο που συνόδευε το πυρπολικό και απομακρύθηκε γρήγορα με τους ναύτες του, που στην αρχή κωπηλάτησαν με όλη τους τη δύναμη. Οι εύφλεκτες ουσίες του μπουρλότου που εξερράγη απλώθηκαν πάνω από τα καταστρώματα του θύματός του...Ένα θραύσμα του ιστού που εξακοντίστηκε κατάφερε θανάσιμο τραύμα στον καπουδάν πασά (αρχιναύαρχο) Καρά Αλή... Η καταστροφή

μαινόταν σε ολόκληρη την αρμάδα...Ποτέ δεν θα ξεχάσω την ώρα που η μητέρα μου φώναξε την οικογένειά της για να δει την πυρκαϊά...Η ναυαρχίδα φώτιζε το Αιγαίο και σε κάθε λεπτό αναμέναμε την έκρηξη των πυριτιδαποθηκών. Ξαφνικά εκείνο το πλωτό πανδαιμόνιο εξερράγη σαν ένα ηφαίστειο...Μια νύχτα χωρίς ύπνο πέρασε...Η ευχαρίστηση της θέας των Ελλήνων νικητών της θάλασσας ήταν η ύψιστη σε όλη την παρηγορητική ηρεμία. Δεν τολμήσαμε να εκφράσωμε τη χαρά μας ανοιχτά εξ αιτίας του φόβου των ντόπιων Φράγκων και του Τούρκου Καβάση».

Ο Γ. Τερτσέτης σε ομιλία του, τον Μάιο του 1858, γράφει το ακόλουθο, που αφορά την πίστη του Κανάρη: «Όταν ο μεγαλόψυχος Κανάρης έλαμνε (προχώρησε) με τους συντρόφους του εις το λιμάνι της Χίου, αρα(γ)μένο το χιλιάρμενο του εχθρού, νύχτα ήτον και, μη ξεχωρίζοντας καθαρά, πού, ποίο το άρα(γ)μα του ναυάρχου εσυλλογίζετο, άστρο φωτεινό, κατεβαίνοντας από τον ουρανό, του εσημάδευσε τη ναυαρχίδα, και την έκαυσε» (Αυτ. σελ. 93).

Σε πολλές ανατινάξεις τουρκικών πολεμικών πλοίων προβαίνει με τα πυρπολικά του ο Κανάρης. Μεταξύ αυτών: Τον Οκτώβριο του 1822, μεταξύ Τενέδου και Τρωάδας, ανατινάζει την τουρκική υποναυαρχίδα, του νέου αρχιναυάρχου Κακλαμάν Μεχμέτ Πασά, τον Σεπτέμβριο του 1824, ανοιχτά της Μυτιλήνης, τουρκική κορβέτα, τον Οκτώβριο του 1824, στη Σάμο, τουρκική φρεγάτα... Η τολμηρότερη ενέργειά του θεωρείται η απόπειρά του να πυρπολήσει μέσα στο λιμάνι της Αλεξανδρείας τον Αιγυπτιακό στόλο, τον Ιούλιο του 1825. Η αποτυχία οφείλεται στην αιφνίδια αλλαγή των καιρικών συνθηκών.-

Πηγή : <https://www.antibaro.gr/article/>